

Rudersdal kulturarvsatlas

Kortlægning af værdifulde kulturmiljøer
Rudersdal Kommune og COWI. Juni 2009

Kulturmiljø

Høje Skodsborg og Skodsborgparken

Nummer

25

Landskabstype

Kystlandskabet

Tidsepoke

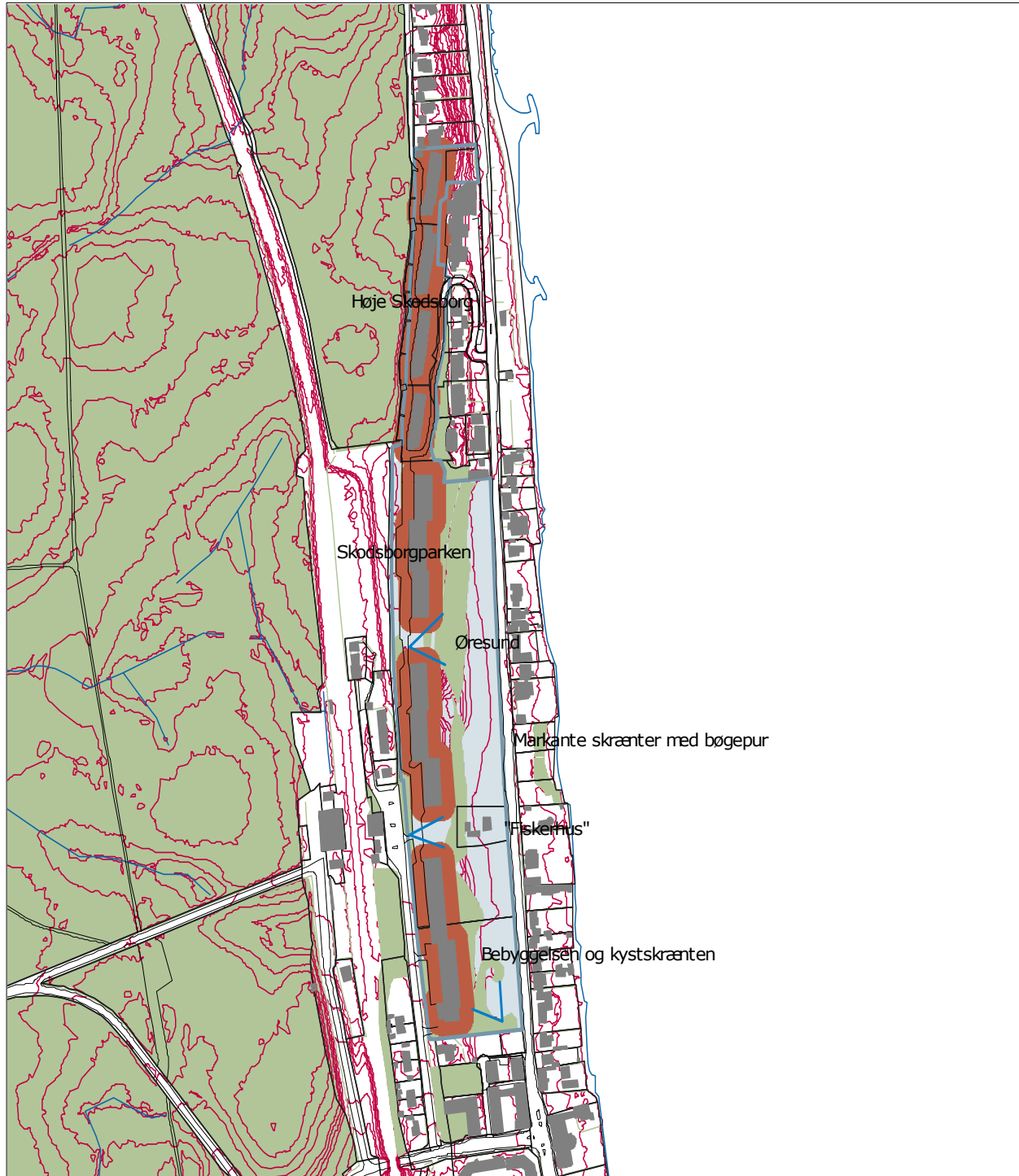
Ca. 1840 - i dag ("Andelstid, industrialisering, m.v.")

Tema

Forstæder

Emne

Større bebyggelser

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier.

Værdifuld udsigt 	Bærende bevaringsværdier 	Matrikler 	Højdekurver
Træ 	Værdifulde landskabstræk 	Vej 	Skov
Trærække, levende hegn o.l. 	Værdifuld bebyggelsesflade 	Bygninger 	Vandløb, grøfter o.l.
Linjeformede værdifulde elementer 	Skov - værdifuld 	Hegn o.l. 	Sø
Sigtelinjer 	Dominerende bygninger 		
Afgrænsning af kulturmiljøer 	Bebyggelsesmønster 		

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier

Kulturmiljøet omfatter de to markante etageboligbebyggelser Høje Skodsborg og Skodsborgparken, som begge nærmest rider på toppen af en kystskrænt, hvoraf en del er beplantet med bøgepur. På trods af at de stammer fra to forskellige perioder danner en fin sammenhængende helhed. Helheden understreges af det åbne areal foran Skodsborgparken, og samlet giver de to bebyggelser en helt særlig rivierastemning til området.

Hvor Høje Skodsborg er blandt funkisstilens hovedværker med de markante altaner og fortsatte,

næsten grafiske facader, er Skodsborgparken blandt de mest vellykkede eksempler på 60'ernes industrialiserede etageboligbyggeri, hvor den fine landskabsbehandling tilføjer en næsten poetisk kvalitet.

Bærende bevaringsværdier er de to bebyggelser i sammenhæng med det åbne areal og den markante kystskrænt foran Skodsborgparken.

Samlet vurdering og udpegningskriterier mv.

National værdi

Regional værdi

Kommunal/lokal værdi

Unik

Repræsentativ

Egnsspecifik

Fungerende

Autentisk

Hist. kildeværdi

Identitetsværdi

Oplevelsesværdi

Fortællerværdi

Diversitet

Homogenitet

Sammenhæng med naturgrundlag

Afgrænsning

Mod vest afgrænser Jægersborg Hegn, mod øst Strandvejen, mod syd Skodsborg By og mod nord villaer.

Kontekst

Skodsborg Strandhave, Skodsborg.

Bevaringstilstand

Middel.

Naturgrundlagets hovedtræk

Området tilhører naturgeografisk **den sydligste trekant af kommunen**, som er et småbakket og bølget *bundmorænelandskab* og særdeles skovrigt.

Ved kysten er det naturlige kystforland her forholdsvis bredt og bagved ses en meget stejl og høj kystskrænt.

Jordbunden består af saltvandssand og kaldes også hævet marint forland. Saltvandssandet afslører, at der var hav i stenalderen.

Landskabets hovedtræk

Billedtekst - Selve skrænten er beplantet med bøg, der holdes klippet. Heri står enkelte højt opstammede overstandere af bl.a. fyr, eg og bøg.

Arealanvendelse og landskabselementer

Karaktergivende er det åbne udsyn over Øresund og de markante kystskrænter. Langs og bag hele området ses trætoppene af den østligste del af Jægersborg Hegn (Dyrehavens nordlige del).

De markante bygningskroppe er omgivet af et haveanlæg – primært mellem Skodsborgparken og Strandvejen, som er udformet af landskabsarkitekterne Jørn Palle Schmidt og Ole Nørgaard. Området fra Strandvejen er et blødt kurvet terræn, som er græsklædt med enkeltstående fuldkronede træer (bl.a. lind, ær, ægte kastanje, blodbøg, løn og birk), mens selve skrænten er bevokset med klippede bøg. Heri står enkelte højt opstammede overstandere af bl.a. fyr, eg og bøg. Foran Høje Skodsborg ses veje og dele af det tidligere hotelkompleks.

Rumlige og visuelle forhold

Det, der rumligt og visuelt kendetegner kulturmiljøet og dets omgivelser, er den udstrakte bebyg-

gelse, som visuelt fortsætter den stejle kystskrænt, dels den storladne vandflade og den tætte skov bagved.

Udsigter og visuelle sammenhænge

Fra bebyggelsen er der en enestående udsigt over Øresundskysten, Øresund med Hven og den svenske kyst.

Billedtekst - Fra toppen af stenalderhavskrænten er der en enestående udsigt over Øresund med Hven og over til den svenske kyst.

Kulturhistoriske hovedtræk

Billedtekst - Historisk kort. Produceret i perioden 1842-1899. KMS

Hovedtræk

Siden udlægget af det store jagtterræn i 1670 på bekostning af landsbyen Stokkerup (syd for Mølleåen) og det meste af Nærums overdrev, har dette skovområde – kaldet "Dyrehaven" – været beskyttet nidkært med hensyn til bebyggelse og anden anvendelse end skov. Det alvorligste indgreb har været anlægget af Kystbanen i 1890'erne, som berørte Dyrehavens østgrænse. En stor trekant af skoven ud for Skodsborg blev således afskåret fra den øvrige skov – og reelt et let "offer" for spekulationer om anden anvendelse.

Det store hotel "Skodsborg Søbad", der i 1874 blev opført lidt oppe på skrænten ud for "skovtrekanten", og som blev et af landets førende hoteller i de følgende årtier, fik økonomiske vanskeligheder i mellemkrigsårene og solgte jord fra længere oppe ad skrænten for at finansiere en modernisering. Jorden blev købt til opførelse af etageboliger, trods stærke protester fra især Kommunalforeningen.

Der blev 1937 opført fire lange blokke "Høje Skodsborg" øverst på kystskrænten ved arkitek-

terne Arthur Wittmaack (1878-1965) og Vilhelm Hvalsøe (1883-1958). I dag et af funktionalismens pragtstykker – men også banebrydende for bebyggelse af endnu en del af kystskrænten, som fandt sted en snes år senere. I 1950'erne blev villaer fra slutningen af 1800-årene syd for købt op og revet ned til fordel for "Skodsborgparken", opført 1960-63 med Jean Fehmerling (1912-1978) som arkitekt.

Med opførelsen Skodsborgparken og Høje Skodsborg ændredes Skodsborgs, ja hele Strandvejens fremtoning, idet det var det første byggeri, der blev opført øverst oppe på kystskrænten langs Øresund. Den deraf følgende konflikt blev da også anledning til en skærpet naturfredningslovgivning.

Uanset de klare konflikter med naturfredningssynspunkter giver de to bebyggelser foran skovbrynet Skodsborg en riviera-atmosfære, som ikke ses på andre steder af Øresundskysten – bortset fra Arne Jacobsens Bellevue-kompleks fra 1930'erne.

Billedtekst - Skodsborgparken og Høje Skodsborg ændrede Strandvejens fremtoning. Det var det første byggeri, der blev opført øverst oppe på kystskrænten langs Øresund.

Arkitektoniske hovedtræk

*Billedtekst - Bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge. Den højrøde farve angiver **Dominerende bygninger**. Den lyserøde angiver **Bebyggelsesmønster**. De blå vinkler og pile angiver **Udsigt og Sigtelinjer**.*

Billedtekst - De to etageboligbyggerier ligger som lange stænger på toppen af skrænten ned mod Øresund.

Hovedtræk

Bebyggelsen består to etageboligbyggerier: "Høje Skodsborg" fra 1937, tegnet af Wittmaack og Hvalsøe samt "Skodsborgparken" fra 1963, tegnet af Jean Fehmerling. De to bebyggelser ligger som

lange stænger på toppen af skrænten ned mod Øresund. Hele bebyggelsen er således ret dominerende, ikke mindst for den forbigående på Strandvejen. Stort set samtlige lejligheder har samtidig glæde af attraktive udsigtsforhold. De to

bebyggelser har trods en tidsafstand på ca. 25 år og ret forskellig arkitektur, et fælles præg, dels ved den overordnede forholden sig til landskabet, dels ved anvendelsen af gule tegl i begge bebyggelser.

Billedtekst - "Høje Skodsborg" fra 1937, er tegnet af Wittmaack og Hvalsøe. "Skodsborgparken" er fra 1963 og tegnet af Jean Fehmerling.

Bebyggelsesmønstre

Den nordlige del af bebyggelsen, "Høje Skodsborg", består af fire stænger af gule mursten, hver med tre etager i typisk funktionalistisk stil. Den enkelte bygning består af moduler, som er forskudt for hinanden. De enkelte lejligheder har flere enkelte altaner i hvid beton. Det samlede indtryk er et levende spil af voluminer og former. Sammenstillingen af de fire bygningskroppe virker dog mindre harmonisk end den enkelte bygning, og de omkringliggende udearealer rummer ikke særlige kvaliteter. Bebyggelsen er placeret øverst på skrænten og bag ved en række bygninger fra slutningen af 1800-tallet med det gamle Skodsborg Søbad som den mest dominerende.

Den sydlige del af bebyggelsen, "Skodsborgparken", består af otte store længehuse med fem etager, hvoraf den øverste er tilbagerykket. De er sammenbygget i tre grupper og forskudt lidt for hinanden, hvoraf der opstår et levende spil i den

lange facaderække. Stilen er rationel og modernistisk. Bygningerne er tidstypisk industrielt opførte med gavle opført af rene flader af gule tegl, mens facaderne domineres af langsgående bånd af hvid beton. Alt sammen gedigne materialer, som fremstår velholdt. Adgangsarealerne bag bygningerne er udført med en chausséstensbrolægning, som medvirker til at give en samlet opfattelse af en bebyggelse af meget høj kvalitet.

Elementer i bebyggelsen

På det flade græsklædte terræn foran Skodsborgparken ligger et par ældre huse, som i 1700-tallet rummede arbejderboliger tilhørende landstedet Aggershvile. Det blev siden havehus til en af villerne på skrænten og fra 1992 til 1993 rummede husene Skodsborg Filialbibliotek. Med husenes træklædte facader og stråtag danner de en fin og overraskende kontrast til den modernistiske bebyggelse på toppen af skrænten.

Sårbarhed og anbefalinger

Billedtekst - Bærende bevaringsværdier er de to bebyggelser i sammenhæng med det åbne areal og den markante kystskrænt foran Skodsborgparken.

Sårbarhed

Kulturmiljøets hovedtræk fremstår velbevarede, men selve Høje Skodsborg fremstår dog lidt nedslidt, blandt andet trænger vinduer og døre til malning. Tilsvarende fremstår vedligeholdelsen af beplantningen på kystskræningen op mod Skodsborgparken lidt mangelfuld.

Bebyggelsen er sårbar over for beplantning, byggeri og anlæg, som ikke respekterer den nuværende landskabs- og bebyggelsesstruktur. Herunder er bebyggelsen følsom over for ombygninger uden hensyn til bygningernes arkitektur og kulturhistorie.

Udpluk af planer og beskyttelse

- I området findes et fredet fortidsminde.

- Langs banen løber en overordnet regional rekreativ sti.

Anbefalinger

Det anbefales, at udarbejde en bevarende lokalplan for selve kulturmiljøet samt et landskabeligt

"bufferområde". Det vil sige et område, der omfatter skovbrynet længst mod vest samt området ud til Øresund nederst, hvor det er væsentligt at sikre, at bygnings- og landskabsstrukturen bevares.

Lokalplanen bør indeholde bestemmelser og vejledning om bygningsbevaring og vedligeholdelse af vinduer, døre, altaner osv. For selve kulturmiljøet bør der være bestemmelser, der sikrer eksisterende træer og hække, og evt. en nødvendig fornyelse.

Gennem oplysning og formidling bør borgere, museet, bevaringsforeninger m.fl. inddrages i arbejdet med at sikre kulturmiljøet. Herudover anbefales det, at oplyse beboere og ansatte forvaltere om vigtigheden af bevaring af træer, så man undgår at skulle opstamme så meget, at træerne bliver skamskårede. Desuden bør gartnere oplyses om vigtigheden af at hække holdes rene for anden opvækst og holdes klippede som en sammenhængende flade og ikke som enkeltbuske.